

МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ КОРІВ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ

Викладено результати досліджень про ступінь впливу різних породних поєднань, сезону та віку першого отелення корів української червоно-рябої молочної породи на їхню продуктивність у племзаводі "Тростянець" Чернігівської області.

Молочна продуктивність, генотип, порода, первістка

Протягом усього періоду створення української червоно-рябої молочної породи вивчалися екстер'єрно-конституційні, відтворювальні, продуктивні та технологічні якості помісних тварин різних поколінь [1–3].

У процесі вдосконалення породи триває вивчення її господарськи корисних ознак, які залежать від різних генотипних факторів, умов зовнішнього середовища, рівня вирощування молодняку тощо. Особливо важливим є питання вивчення продуктивних якостей помісних тварин (F_1 , F_2 , F_3 , F_4), одержаних від різного рівня поглинального та відтворного схрещування.

Метою роботи було вивчення молочної продуктивності корів української червоно-рябої молочної породи за генотипами, вплив сезону та віку першого отелення корів на їхню продуктивність.

Методика досліджень. Дослідження проводили за матеріалами первинного зоотехнічного та племінного обліку в племзаводі "Тростянець" Чернігівської області на коровах різних генотипів та різних породних поєднань ($n=646$). Біометричну обробку даних виконували за методикою М.А. Плохинського [4].

Результати досліджень. У племзаводі "Тростянець" до створення української червоно-рябої молочної худоби було залучено симентальську (С), монбельярдську (М) та голштинську (ЧРГ) породи.

За результатами проведених досліджень виявлено, що первістки різних генотипів з голштинською спадковістю проявили досить високу молочну продуктивність (5183 кг — 3,81% — 198 кг), але при порівнянні між собою за продуктивністю характеризуються неоднаковими показниками. Спостерігається зростання рівня молочної продуктивності первісток з підвищенням частки спадковості голштинів у їхніх генотипах (табл. 1).

1. Молочна продуктивність корів різних генотипів червоно-рябї молочної породи в ДПЗ "Тростянець"

Генотипи первісток за ЧРГ	n	Надій, кг	% жиру	Молочний жир, кг
1/4	170	4712±70,3	3,83±0,01	180,5±2,9
1/2	295	5268±64,3	3,81±0,01	200,7±2,3
5/8	62	5469±139	3,77±0,02	206,0±7,2
3/4	101	5432±113	3,82±0,02	208,0±4,7
7/8	18	5840±236	3,79±0,06	221,0±8,4
Σ	646	5183±43,5	3,81±0,01	198,0±1,7

Корови з умовною кровністю 1/2, 3/4, 7/8, отримані від помісних самок за монбельярдською породою і голштинських плідників, мають результати за продуктивністю кращі, ніж трипородні ровесниці й первістки, отримані від помісних самок симентальської породи та голштинських плідників, і навпаки, тварини з кровністю 1/4, отримані від помісних самок за монбельярдською породою і голштинських плідників, мають результати за продуктивністю гірші за своїх ровесниць (табл. 2).

2. Молочна продуктивність корів української червоно-рябї молочної породи за генотипами різних видів помісей

Генотип за ЧРГ	М x ЧРГ				С x ЧРГ				С x М x ЧРГ			
	n	Надій, кг	% жиру	Мол. жир, кг	n	Надій, кг	% жиру	Мол. жир, кг	n	Надій, кг	% жиру	Мол. жир, кг
1/4	8	4276	3,80	162	14	4304	3,88	167	148	4775	3,83	183
1/2	76	5416	3,80	206	78	5024	3,82	192	141	5325	3,80	202
5/8	-	-	-	-	10	4949	3,80	188	52	5569	3,77	210
3/4	27	5502	3,80	209	32	5229	3,85	201	42	5406	3,81	206
7/8	4	6479	3,74	239	9	5469	3,83	209	5	5997	3,76	225
Σ	115	5394	3,80	204	143	5022	3,83	192	388	5165	3,81	197

3. Молочна продуктивність корів залежно від віку їхнього першого отелення
(за частками крові за голинином)

Градація віку отелення	Показники	I лактація																
		до 50%							50%							понад 50%		
		л	М	м±	σ	Сv	л	М	м±	σ	Сv	л	М	м±	σ	Сv		
До 730	Надій	3	3948	778	1348	34,1	16	4903	309	1236	25,5	11	4590	375	1245	27,1		
	% жиру	3	3,76	0,04	0,06	1,6	16	3,82	0,03	0,10	3,1	11	3,83	0,04	0,13	3,3		
731-790	Мол. жир, кг	3	149	30,1	52,2	35,1	16	187	11,5	46,7	24,9	11	176	14,2	47,1	26,5		
	Надій	13	4514	170	614	13,6	27	4943	190	988	19,9	18	5170	210	891	17,2		
	% жиру	13	3,84	0,04	0,16	4,1	27	3,84	0,03	0,10	3,5	18	3,84	0,02	0,10	2,00		
	Мол. жир, кг	13	173	5,8	21,1	12,2	27	190	6,9	35,9	18,9	18	198	7,8	32,9	16,6		
791-850	Надій	15	4743	259	1004	21,2	43	5153	194	1273	24,7	13	5534	210	891	17,5		
	% жиру	15	3,80	0,03	0,13	3,4	43	3,78	0,02	0,14	3,8	13	3,82	0,02	0,10	2,0		
	Мол. жир, кг	15	181	10,6	40,9	22,7	43	195	6,6	43,5	22,3	13	213	7,8	32,9	16		
	Надій	54	4570	131,4	966	21,1	79	5172	122	1075	20,8	58	5585	150	1111	19,9		
851-910	% жиру	54	3,81	0,03	0,19	4,9	79	3,81	0,01	0,12	3,2	58	3,8	0,03	0,19	4,9		
	Мол. жир, кг	54	174	5,1	37,5	21,5	79	200	4,2	36,7	18,4	58	213	6,6	49,1	23,0		
911-970	Надій	47	4750	161	1100	23,1	65	5296	117	941	17,8	41	5337	150	1111	19,9		
	% жиру	47	3,90	0,03	0,23	5,9	65	3,78	0,03	0,19	5,0	41	3,78	0,03	0,19	4,9		
	Мол. жир, кг	47	186	6,4	43,9	23,6	65	200	4,3	35,0	17,5	41	202	6,6	49,1	23,0		
	Надій	38	4987	120	473	14,9	65	5682	137	1106	19,5	49	5813	167	1131	19,5		
971 і більше	% жиру	38	3,80	0,02	0,10	3,4	65	3,84	0,02	0,10	3,5	49	3,78	0,03	0,18	4,9		
	Мол. жир, кг	38	189	4,8	29,4	15,5	65	218	4,8	38,6	17,7	49	218	6,5	44,3	20,3		

Також проаналізовано вплив на рівень продуктивності корів сезону отелення протягом року. В результаті в стаді племзаводу "Тростянець" чіткої залежності надоїв у корів за першу лактацію від сезону не виявлено. Середня продуктивність корів осіннього сезону отелення (200 голів) становить 5363 кг молока жирністю 3,80% та 203 кг молочного жиру, відповідно зимового — 174—5136—3,80—196, весняного — 199—5027—3,83—193, літнього — 99—5003—3,84—192. Слід лише відмітити, що найбільш сприятливими для отелення корів з метою одержання високої продуктивності в цьому господарстві виявився осінньо-зимовий період, який переважав весняно-літній сезон за надоєм на 187 кг і за молочним жиром на 8 кг.

Щоб з'ясувати, як впливає вік корів при першому отеленні на їхню продуктивність, ми умовно розділили корів на шість груп. У табл. 3 чітко видно, що продуктивність корів, вік першого отелення яких до 730 днів, у всіх групах за генотипами (до 50%, 50%, понад 50%) найнижча, але із збільшенням віку першого отелення підвищується і їхня продуктивність. Найвищі надої молока відмічено при отеленні корів у віці 910—971 дня, що становить 30—32 місяці. Установлено також, що із збільшенням частки крові зростає їхня продуктивність.

Висновки. Реальні практичні дані свідчать, що при проведенні відтворного схрещування у племзаводі "Тростянець" у первісток відповідно із збільшенням частки спадковості голштинів зростає рівень молочної продуктивності.

Найбільш продуктивними первістками виявилися двопородні помісі ЧРГ×М різних генотипів (115 голів — 5394 кг—3,8% — 204 кг), потім трипородні ЧРГ×С×М (388 голів — 5165 кг — 3,81% — 197 кг) і на останньому місці двопородні первістки генотипу ЧРГ×С (143 голови — 5022 кг — 3,83% — 192 кг).

Вивчення молочної продуктивності корів у цьому господарстві залежно від сезону та віку першого отелення підтверджує, що найвищі надої молока відмічено при отеленні їх в осінньо-зимовий період і у віці 30—32 місяці.

1. Буркат В.П., Єфіменко М.Я., Хаєрук О.Ф., Блізніченко В.Б. Формування внутріпородних типів молочної худоби. — К.: Урожай, 1992. — 200 с.

2. Гавриленко М.С. Результати використання корів голштинської породи // Розведення і генетика тварин. — 1999. — Вип. 30. — С. 47—53.

3. Любинський О.І., Пахолок А.А. Молочна продуктивність корів різних генотипів червоно-рябої молочної породи // Розведення і генетика тварин. — 1999. — Вип. 30. — С. 22–27.

4. Плохинский Н.А. Руководство по биометрии для зоотехников. — М.: Колос, 1969. — 255 с.

Институт розведення і генетики тварин УААН

Молочная продуктивность коров разных генотипов украинской красно-пестрой молочной породы. *О.И. Мохначева.* Институт разведения и генетики животных УААН.

Резюме. *Изложены результаты исследований по влиянию разных породных сочетаний, сезона и возраста первого отела на продуктивность коров украинской красно-пестрой молочной породы в племзаводе "Тростянец" Черниговской области.*

Milk-yield of different genotypes of Ukrainian Red-and-White dairy breed. *O. Mochmachova.* The Institute of animal breeding and genetics UAAS.

Summary. *This article discloses the results of research of influence of different breeding combinations, season and first calving age on milk-yield of Ukrainian Red-and-White dairy breed in breeding herd of enterprise "Trostyanyets" Chernigiv region.*